

جداشدگی (detachment) و سوراخ (Break) شبکیه چیست؟

پرده شبکیه لایه ای حساس به نور در پشت چشم است که اطلاعات تصویری را به عصب بینایی و مغز ارسال می کند. کنده شدن شبکیه به این معناست که شبکیه از محل طبیعی خود جابه جا شده است. اگر این عارضه به سرعت درمان نشود، منجر به از بین رفتن بینایی خواهد شد. در برخی مواقع ممکن است شبکیه پاره شود، در این صورت فضاهایی در سطح شبکیه ایجاد خواهد شد که سوراخ شبکیه نام دارد و می تواند منجر به جداشدگی شبکیه شود.

علائم جداشدگی شبکیه

سوراخ شبکیه و جداشدگی شبکیه درد ندارد، حتی در مواردی ممکن است بیمار متوجه بروز مشکل هم نشود.

شایعترین علائم عبارتند از:

- افزایش تعداد مگس پرانی ها
- احساس جرقه های نور در میدان دید
- احساس وجود پرده ای در مقابل چشم
- کاهش دید تدریجی
- موج دار دیدن تصویر (گاهی)

چه کسانی بیشتر در معرض جداشدگی شبکیه هستند؟

- نزدیک بینی شدید
- سن بالا
- عمل جراحی قبلی چشم
- سابقه اصابت ضربه به چشم
- نازک بودن پرده شبکیه
- وجود بیماری های زمینه ای مانند دیابت
- وجود سابقه جداشدگی شبکیه در چشم مقابل و سابقه خانوادگی
- بلند کردن اشیاء سنگین
- فشار خون بالا

علل جداشدگی شبکیه

۱. تغییرات زجاجیه: زجاجیه بافت ژله ای شفاف است که قسمت عمده فضای چشم را پر می کند. با افزایش سن، زجاجیه از حالت ژله ای خارج و به تدریج آبکی می شود و چروک می خورد. این وضعیت باعث افزایش کشش روی شبکیه، ایجاد سوراخ در مناطق نازکتر آن و متعاقبا عبور مایع از داخل سوراخ به سطح زیرین شده و سبب جداشدگی شبکیه می شود.
۲. نازک شدن شبکیه: با گذشت زمان، شبکیه در برخی مناطق نازک و ضعیف می شود و امکان ایجاد سوراخ در این نقاط افزایش می یابد.
۳. ضربه: ضربه به چشم می تواند باعث ایجاد زخم و اتصال قویتر میان زجاجیه و شبکیه شود؛ سپس عروقی روی شبکیه ایجاد می شود و با اتصال آنها به زجاجیه، کشش شدید روی شبکیه و جداشدن شبکیه اتفاق می افتد.

روش های درمان

درمان با لیزر: در درمان با لیزر یک پرتو لیزر به داخل چشم تابیده خواهد شد که منجر به ایجاد سوختگی در اطراف پارگی شبکیه می شود و همین امر منجر به بسته شدن لبه های پارگی شده و از تجمع مایع چشم در زیر شبکیه پیشگیری خواهد کرد.

کرایوتراپی: در این روش که در اتاق عمل و با استفاده از دستگاه کرایو انجام می گیرد، کاهش دما در ناحیه سوراخ و یخ زدگی آن ناحیه باعث چسبندگی بیشتر اطراف سوراخ می شود.

تزریق گاز: گاهی اوقات جراح با تزریق گاز خاصی به داخل چشم موجب فشار بر سوراخ و منطقه جداشده شبکیه می شود. این عمل سبب اتصال شبکیه با لایه های زیرین خود خواهد شد و باعث تاری دید می شود. در این حالت لازم است بیمار برای چند روز در تمام ساعات شبانه روز در وضعیت خاصی (برحسب محل جداشدگی) قرار گیرد. جذب گاز حدود سه هفته طول می کشد.

استفاده از باکل: باکل (Buckle) جسم نرم و نواری شکلی است که از جنس سیلیکون ساخته شده و از بیرون روی چشم قرار داده می شود. در این عمل جراحی، سعی بر آن است که دیواره چشم به سمت شبکیه (به سمت داخل) برجسته شده و سوراخ بسته شود.

ویترکتومی یا تخلیه زجاجیه: در این جراحی بخش عمده زجاجیه خارج شده و اتصالات آن با شبکیه برداشته می شود. در این حالت، دیگر کششی بر روی شبکیه وجود ندارد و شبکیه می تواند در محل خود قرار گیرد.

به جای زجاجیه هم از مایع شفاف، گاز مخصوص و یا روغن سیلیکون استفاده خواهد شد که انتخاب یکی از روشها برحسب شدت و نوع جداشدگی شبکیه است.

توصیه ها و مراقبت‌های پس از عمل

ممکن است چشم برای چند روز متورم و قرمز باشد. لازم است داروها مطابق دستور پزشک مصرف شود. به توصیه های جراح در مورد موقعیت سر به دقت عمل شود زیرا رعایت نکردن دقیق دستورات می تواند موجب عدم موفقیت جراحی شود. در مورد مسافرت با هواپیما حتما از پزشک خود سوال کنید و از خم و راست شدن و حرکات سریع پرهیز نمایید.

پس از عمل جراحی و گذاشتن باکل شماره عینک شما تغییر خواهد کرد اما لازم است جهت تعویض عینک مدتی صبر کنید.

Refrence:

<https://www.noorvision.com>

واحد آموزش سلامت مرکز آموزشی درمانی چشم نیکوکاری